

КОНСТИТУЦИЯЛЫК СОТТУН ОТУРУМУНДАГЫ ЖҮРҮМ-ТУРУМ ЭРЕЖЕЛЕРИ

Конституциялык соттун жыйналыштары Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик герби, Мамлекеттик желеги жана Кыргыз Республикасынын Конституциясы коюлган, атайын жабдылган 33 орундуу залда салтанаттуу шартта өткөрүлөт.

Конституциялык соттун судьялары жыйналышты мантия кийип өткөзүшөт.

Конституциялык соттун судьялары жыйналыш залына киргенде, ошондой эле чыкканда залдагы катышкандардын баары ордунан турат.

Сот жыйналышынын катышуучулары төраганын уруксаты менен судьяга кайрылат, түшүнүк берет жана сөз сүйлөт. Бул эрежеден четке чыгуу судьянын уруксаты менен болушу мүмкүн. Жыйналыштын катышуучулары судьяларга суроо берүүгө укуксуз.

Конституциялык сотко расмий кайрылуунун формалары тийиштүү түрдө: «Урматтуу Сот», «Сиздин урматыңыз» же «Урматтуу төрага», «Урматтуу судья» болот.

Тараптарга жана процесстин катышуучуларына кайрылууда, ошондой эле аларды чыгып сүйлөгөндө атаганда төмөнкү сөз айкаштары колдонулат: «Урматтуу тарап», «Тараптын урматтуу өкүлү», «Урматтуу күбө», «Урматтуу эксперт». Зарылдыгына жараша кайрылуунун дарегин тактоо үчүн процесстин тийиштүү катышуучусунун аты-жөнү да көрсөтүлөт.

Залдагы процесстин катышуучулары, жалпыга маалымдоо каражаттарынын өкүлдөрү, башка жарандар төмөндөгүлөргө милдеттүү:

- 1) Конституциялык сотко, тараптарга, процесстин башка катышуучуларына жана бири-бирине сый-урмат мамиле кылууга;
- 2) сот жыйналышы өткөрүлүп жаткан залда бекитилген тартипти сактоо жөнүндө төраганын буйругуна баш ийүүгө;
- 3) Конституциялык соттун жыйналышы журуп жаткан учурда залда басууга, сүйлөөгө, реплика айтпоого;
- 4) Конституциялык соттун төрагасынын уруксаты менен видео тартууга жана аудио жазуу кылууга.

Тараптар, алардын өкүлдөрү жана процесстин башка катышуучулары Конституциялык соттун сот отурумунда сүйлөгөн сөздөрүн кандайдыр бир саясий билдирүүлөр, улуттук, расалык, диний кастыкты, гендердик жана башка социалдык артыкчылыкты пропагандалоо, басмырлоого, кастыкка же зомбулукка чакырык таштоо үчүн пайдаланууга укуксуз.

Эгерде чыгып сүйлөп жаткан адам каралып жаткан маселенин алкагынан чыкса же чыгып сүйлөгөн сөзүнүн, репликасынын формасы жана мааниси

боюнча мазактоочу же орой болсо, сот отурумунда кабыл алынган тартип эрежелерин бузса же сотко сыйлабастык көрсөтсө, төрагалык кылуучу тараптын же анын өкүлүнүн, сот отурумунун башка катышуучуларынын чыгып сүйлөп жаткан сөзүн токтотууга укуктуу.

Конституциялык соттун сот отурумдары аяктагандан кийин сот имаратында Конституциялык соттун өкүлдөрү гана басма сөз үчүн билдирүү жасай алышат. Кайрылуу субъекттери жана процесстин башка катышуучулары Конституциялык соттун уруксаты менен гана сот имаратында басма сөз үчүн билдирүү жасай алышат.

Эгерде сот отуруму онлайн режимде өткөрүлүп жатса, төрагалык кылуучу тартипти бузгандыгы үчүн микрофонду өчүрүүгө же онлайн отурумдан алып салууга укуктуу.

Сот отурумунда анын катышуучуларынын же катышкан жактардын көрсөтүлгөн талаптарды бузуусу сотту сыйлабастык катары каралат.

Конституциялык соттун, жыйналыштын катышуучуларынын беделин коргоо жана конституциялык сот өндүрүшүнүн жүргүзүүнүн тиешелүү тартибин камсыз кылуу максатында, Конституциялык сот тарабынан төмөнкүдөй тариздердин биринде билдирилүүчү ар бир укук бузгандык үчүн адамдарды сот жыйналышынын залынан чыгарууга же жоопкерчиликке тартуусуна жол берилет:

1) соттун процесстик ишине кийлигишкендик, судьяга таасир көрсөткөндүк;

2) ишти даярдоо жана кароо процессинде Конституциялык соттун талаптарын жүйөөлүү себептерсиз аткарбай койгондук же өз убагында аткарбагандык;

3) Конституциялык сотко жүйөөлүү себептерсиз келбей койгондук же келбей коюунун себептери жөнүндө билдирбегендик;

4) Конституциялык соттун жыйналышынын тартибин бузгандык, Конституциялык соттун судьяларына баш ийбегендик, Конституциялык сотто кабыл алынган жол-жоболорду жана этикеттин эрежелерин этибарга албагандык;

5) жыйналыштын катышуучуларынын чыгып сүйлөөсүнүн ырааттуулугун өз алдынча бузгандык;

6) мазактоочу сөздөрдү колдонгондук.

Эгерде ушул көрсөтүлгөн укук бузуулар сот жыйналышынын процессинде айкындалса, процесстик коргоо чаралары Конституциялык соттун протоколдук аныктамасы боюнча дароо колдонулат.

Башка учурларда процесстик коргоо чаралары Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган тартипте колдонулат.